

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Principer för finansierings- och placeringsverksamheten

Styrelsen 19.2.2024
Fullmäktige 11.3.2024

PRINCIPER FÖR FINANSIERINGS- OCH PLACERINGSVERKSAMHETEN INOM ÖSTERBOTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE

Innehåll

Utgångsläge.....	1
Finansieringsverksamhet.....	1
Placeringsverksamhet	2
Utlåning och borgen	5

Utgångsläge

I detta dokument definieras de centrala principerna som styr välfärdsområdets finansieringsverksamhet, placeringsverksamhet, utlåningsverksamhet samt den riskhantering som hör ihop med dessa. Välfärdsområdesfullmäktige beslutar enligt 22 § i lagen om välfärdsområden om grunderna för skötseln av tillgångarna, finansierings- och placeringsverksamheten.

Välfärdsområdets styrelse följer i sina beslut de av områdesfullmäktie fastställda grunderna för finansierings- och placeringsverksamheten.

Enligt den av områdesfullmäktige godkända förvaltningsstadgan § 87 skall välfärdsområdets finansförvaltning upprätthålla likviditeten, sköta betalningsrörelsen och lånefinansieringen och placera likvida medel.

Välfärdsområdesfullmäktige fattar beslut om grunderna för skötseln av de totala tillgångarna och finansierings- och placeringsverksamheten. Finansieringsbehovet får inte täckas med långfristiga lån. Välfärdsområdet kan ta ett långfristigt lån inom gränserna för en sådan fullmakt att uppta lån som statsrådet beslutar om.

Till övriga delar fattar välfärdsområdesfullmäktige beslut om principerna för upplåning och utlåning. I samband med att budgeten godkänns fattar välfärdsområdesfullmäktige beslut om ändringar i utgivna lån och främmande kapital. Välfärdsområdesstyrelsen fattar beslut om upplåning och utlåning i enlighet med de principer som välfärdsområdesfullmäktige godkänt.

Välfärdsområdesstyrelsen kan delegera beslutanderätt som gäller upplåning och utlåning till en myndighet som är underställd styrelsen. I övrigt svarar välfärdsområdesstyrelsen för välfärdsområdets finansförvaltning. Ekonomidirektören svarar för de praktiska åtgärderna.

1. Finansieringsverksamhet

Välfärdsområdets finansieringskällor är den statliga finansieringen med allmän täckning, avgifts- och försäljningsintäkter samt finansiering genom främmande kapital. Med inkomsterna täcks välfärdsområdes driftskostnader, investeringar och låneskötselkostnader

Lånefullmakt

Statsrådet beslutar årligen om fullmakt för upptagning av långfristiga lån för vart och ett av välfärdsområdena. Välfärdsområdet får uppta lån enligt detta beslut för att finansiera de investeringar som upptagits i investeringsplanen. Välfärdsområdet får inte använda långfristiga lån för andra ändamål än för att finansiera investeringar.

Investeringsplan

Välfärdsområdets investeringar begränsas alltså av den ovannämnda lånefullmakten som fastställts av statsrådet. Ytterligare åläggs välfärdsområdet att meddela investeringsplanen till ministeriet för godkännande. Avsikten är att säkerställa att välfärdsområdet planerar sina investeringar på ett ekonomiskt hållbart sätt så att den finansiering som krävs för dessa är tillräcklig och så att de projekt som ingår in mera omfattande investeringar planeras i enlighet med de nationella strategiska målsättningarna där andra välfärdsområdens motsvarande planer beaktas men även den egna befolkningens servicebehov. Finansieringens tillräcklighet för välfärdsområdet säkerställs årligen

genom att fastställa begränsningarna i låneupptagningen av långfristiga lån för de fastställda investeringarna.

Möjliga låneinstrument

Anskaffningen av främmande kapital kan delas i kortfristig (under 12 månader) och långfristig (över 12 månader) finansiering.

För välfärdsområdets kortfristiga finansieringsbehov används i första hand välfärdsområdescertifikat, vilka är skuldförbindelser som emitteras av välfärdsområdet. Områdesfullmäktige beslutar om certifikatprogrammet, som uppgörs separat tillsammans med penninginrättningarna innan emitteringen av certifikaten. Välfärdsområdet kan även använda kortfristiga skuldebrev, under ett år, eller konto- eller kreditlimiter som tillhandahålls av penninginrättningarna.

Långfristigt finansieringsbehov för investeringarna ordnas i första hand som skuldebrevslån inom ramen för den lånefullmakt som statsrådet beslutar om. Lösa anläggningstillgångar kan skaffas också till exempel genom leasingfinansiering. Finansieringsleasing innebär att lösa anläggningstillgångar hyrs för längre tid, där den finansierade tillgången är i finansiärens ägo och hyrestagaren eller välfärdsområdet förbinder sig att betala hyra för att använda apparaturen eller tillgången.

Lånefinansieringens risker

Finansieringens risker indelas i lånets pris eller ränterisken, tillgängligheten eller betalningsberedskapsrisken och i återfinansieringsrisken samt de förändringar som kommer av förändringar mellan olika valutor eller valutarisken. Mot dessa finansieringsrisker skyddar man sig genom att sprida den främmande kapitalfinansieringens amorteringsprogram, lånetidens längd, finansiärens och finansmarknadens räntegrunder. Välfärdsområdet tar ingen direkt valutarisk eftersom lånefinansieringen lyfts i form av lån i euro.

Principer för skyddande

Ränterisken uppstår när marknadsräntorna och räntemarginalens förändringar påverkar välfärdsområdets finansieringskostnader. Ränterisken kontrolleras genom att sprida på riskerna i låneportföljen genom lån med fasta och rörliga räntor och med ränteskydd. Att förbinda sig till långa lånetider och fasta räntor minskar marknadsräntornas oförutsedda förändringar. Samtidigt försvagas dock möjligheterna att utnyttja låga kortfristiga räntor eller marknadsräntor som sjunker. Att förbinda sig till korta lånetider och rörliga räntor ökar bundenheten till förändringar i marknadsräntorna och ökar ränte- och återfinansieringsrisken, även om det samtidigt erbjuder möjligheter till att utnyttja nedgången i räntenivåerna.

Målsättningen för skyddsgraden för välfärdsområdets låneportfölj är 30-80 % av den totala lånesumman. Som skyddade avses sådana lån som är bundna till fast ränta eller lån med rörlig ränta som är ändrade till fast ränta genom derivatinstrument. Den rådande skyddsgraden påverkas av välfärdsområdets allmänna räntesyn, marknadsläget och lånemängden och dess utvecklingsprognos.

2. Placeringsverksamhet

Med placeringsverksamhet avses placering som hör till välfärdsområdets verksamhetsfält och placering av kassamedel. Dessutom kan välfärdsområdet ha placeringar som donationer bland

förvaltade medel. Placeringsverksamheten skall alltid grunda sig på ekonomisk avkastning, vars minimikrav är att bibehålla det placerade kapitalet. Placeringsverksamheten skall planeras så att välfärdsområdets betalningsberedskap säkras med beaktande av kartläggningen av placeringsverksamhetens risker och skyddet mot dessa.

Upprätthållande av betalningsberedskapen

De penningmedel som finns på brukskontona och i form av kontantmedel bildar välfärdsområdets betalningsmedel. Kassamedlens främsta syfte är att säkerställa välfärdsområdets betalningsberedskap. Skötseln av penningtrafiken och kassaförvaltningen sköts genom välfärdsområdets huvudkonton.

Betalningsberedskapen upprätthålls genom kassabudgetering och betalnings beredskapsplanering. Finansieringens tillräcklighet visas årligen i finansieringskalkylen i samband med budget och bokslut. På månadsnivå uppföljs betalningsberedskapen enligt förverkligade månadsutgifter och –inkomster. Kassaläget kontrolleras på vecko- och dagsnivå genom att uppskatta kommande in- och utbetalningar. Välfärdsområdetsbetalningsberedskap säkras genom att garantera tillräckligt stora likvider (kassamedel, välfärdsområdescertifikat samt kortfristiga konto- och kreditlimiter). Dessutom kan eventuella placeringar, omsättningsbara på andrahandsmarknaden och realiserbara, användas dvs. placeringar som med snabb tidtabell kan omvandlas till för välfärdsområdet användbara penningmedel (under en vecka).

Placering av kassamedel

Om det med avseende på ränteläget är ändamålsenligt och om det enligt villkoren för skuldebrev är möjligt, kan eventuella överskottskasmedel placeras kortfristigt eller användas för att avkorta långfristigt främmande kapital. Överskott av kassamedel är värdepapper bland finansieringstillgångar och banktillgodohavanden, som inte vid tillfället är bundna till att upprätthålla betalningstrafiken.

När kassaöverskott placeras skall iaktas allmän försiktighet, ansvarsfullhet och väsentliga principer för att säkra betalningsberedskapen genom att placera kassaöverskott enbart i kortfristiga placeringsinstrument, vars pris- och kreditrisker ur helhetsperspektivet är ringa. När placeringsinstrumenten väljs rekommenderas direkta och kostnadseffektiva placeringslösningar och placeringarna görs huvudsakligen som ränteplaceringar i euro.

Kontanta medel och därmed jämförbara ränteplaceringar:

- bankkonton och – depositioner
- penningmarknadsinstrument; placerings-, företags-, kommun-, och sk. välfärdsområdescertifikat (placeringstid under 12 månader)
- masskuldebrevslån (placeringstid över 12 månader)

Kassaöverskott som placeras bör spridas med följande minimi och maximandelar:

- Kortfristiga ränteplaceringarnas andel av välfärdsområdets kassamedel är i medeltal 80 %
- I långfristiga ränteplaceringar eller räntefonder kan placeras i medeltal högst 20 % av kassamedlen.

Placering av donationsmedel

Donationsmedel kan vara fast egendom, värdepapper, andelar, pengar, banktillgodohavanden eller annan lös egendom. Villkoren i gåvobrev eller testamenten styr donationsmedlens användning. Ifall inga villkor för användningen finns, skall välfärdsområdet använda medlen med största omsorg på det bästa sätt man antar att är ändamålsenligt.

Kapitalförvaltningen och användningen av företag som erbjuder placeringstjänster i placeringsverksamheten

Vid placering av medlen är det möjligt att använda uppbevarings- och placeringstjänster som erbjuds av företag och kapitalförvaltare som är godkända av Finansinspektionen. Välfärdsområdet kan överlåta kapitalförvaltningen helt eller delvis till en eller flera kapitalförvaltare, som konsultuppdrag eller i sin helhet genom fullmakt.

Uppföljning och rapportering

Placeringarnas utveckling, tillgångarnas fördelning, kostnader och risknivåer uppföljs regelbundet för att säkerställa tillräcklig och uppdaterad helhetsbild av välfärdsområdets placeringstillgångar. Placeringsverksamheten rapporteras årligen till områdesstyrelsen och områdesfullmäktige i samband med bokslutet.

Placeringsverksamhetens ansvarsfullhet

I placeringsverksamheten beaktas de skyldigheter och verksamhetsprinciper som gäller för offentliga samfund. Placeringar får inte göras i verksamheter som står i strid med de verksamhetssätt och värden som godkänts för välfärdsområdets verksamhet. Förutom de ekonomiska kriterierna har verksamhetsområdet som målsättning att utvärdera placeringarna ur ansvarsfullhetssynvinkel innan det egentliga placeringsbeslutet görs genom att beakta miljöfaktorer, socialt ansvar samt god förvaltning i den verksamhet där placeringen görs.

Riskhantering i placeringsverksamheten

Placeringsverksamheten bör grunda sig på kontrollerbara risker. Inom riskhanteringen är det viktigt att förutse och identifiera de väsentliga risker som hör ihop med verksamheten, utvärdera dem och skydda sig mot dem i enlighet med välfärdsområdets principer och tillvägagångssätt för riskhantering.

Betalningsberedskapsrisk betyder att välfärdsområdets penningmedel inte räcker till för att klara av kassautbetalningarna. Om risken förverkligas följer hot mot insolvensen, vilket i sin tur förorsakar kostnader, såsom förseningsräntor och andra tilläggskostnader. Betalningsberedskapsrisken hanteras närmast genom betalningsberedskapsplanering, för vilken grunden är tillräckliga och likvida medel, dvs. kassamedel som snabbt kan användas. Betalningsberedskapen säkras genom bindande limiter via välfärdsområdescertifikatprogram samt vid behov konto- och kreditlimiter. Dessutom kontrolleras betalningsberedskapsrisken genom att sprida placeringarna över tid och med olika storlek samt genom likvida placeringar.

Kredit- och motpartsrisk betyder den risk som uppstår när placeringsobjektet försummar sin betalningsskyldighet helt eller delvis gentemot det av välfärdsområdet placerade kapitalet eller den upplupna räntan. Kredit- och motpartsrisk bör beaktas när man ställer upp avkastningskravet för

placeringen. välfärdsområdet strävar till att minimera kreditrisker genom spridning och genom att göra ränteplaceringar i objekt med hög kreditvärdighet

Marknadsrisk kan indelas i ränte-, pris- och valutarisker. Med **ränterisk** avses den förändring som sker i placeringens avkastning eller värde då räntan förändras. Ränteplaceringarnas marknadsrisk minskas genom att sprida placeringarna över tid och enligt olika ränteperioder. **Prisrisk** är risken med placeringsobjektets stora värdeförändringar, vars påföljd kan vara att kapitalets värde faller. Aktieplaceringarnas prisrisk, dvs. värdeförändringar kan vara betydande och väsentligt större än för masskuldebrevslån. Aktieplaceringens prisrisk minskar genom att man undviker aktieplaceringar i välfärdsområdets placeringsverksamhet. **Valutarisk** hör samman med placeringar i olika valutor. Välfärdsområdet gör placeringar endast i euro och tar på så sätt inga valutarisker.

3. Utlåning och borgen

Välfärdsområdet kan med begränsad reservation bevilja borgen, garanti eller lån till annan sammanslutning.

Välfärdsområdet beviljar inte utlåning till andra än sina koncernsammanslutningar, med undantag för lån från fonden för social kreditgivning. I stadgarna för fonden för social kreditgivning fastställs vilka lån som beviljas i samband med social kreditgivning.

Utgångspunkten är att koncernsammanslutningarna ska skaffa den finansiering de behöver på marknaden. Ett lån får inte beviljas om det innebär en betydande ekonomisk risk. Beviljandet av lånet föregås alltid av en riskanalys och en granskning av de rättsliga ramarna för beviljandet. Vid analysen av riskerna med lånet bedöms lånets storlek och dess inverkan på välfärdsområdets ekonomi samt bedöms kraven på motsäkerheter. Motsäkerheten ska vara tillräcklig för att den risk som är förknippad med lånet som beviljas ska kunna jämkas.

På utlåning tas det ut ränta. Vid fastställandet av räntenivån ska EU:s regelverk om statligt stöd beaktas.

Om en dottersammanslutning har andra ägare kan välfärdsområdet delta i finansieringen av bolaget endast i proportion till ägarandelen.

Koncernsammanslutningarna kan också beviljas finansiering på villkor för eget kapital. Eventuella finansieringsinstrument är teckning och ökning av aktiekapitalet och grundkapitalet, placering i fonden för inbetalt fritt eget kapital (en s.k. SVOP-fond) samt kapitallån. Inga motsäkerheter krävs för kapitallån.

Beviljandet av lån begränsas i synnerhet av Finlands och EU:s lagstiftning. De detaljerade villkoren för varje lån fastställs separat för varje fall som tas upp till beslut. Lån inom social kreditgivning kan beviljas av välfärdsområdet inom ramarna för regleringen.

Välfärdsområdet får bevilja en sammanslutning som bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden borgen eller annan säkerhet för en skuld eller annan förbindelse endast om sammanslutningen hör till välfärdsområdeskoncernen, om den kontrolleras av välfärdsområdena tillsammans, av ett eller flera välfärdsområden och staten tillsammans eller av ett eller flera välfärdsområden och en eller flera kommuner tillsammans.

Välfärdsområdet får trots ovannämnda punkt bevilja borgen eller annan säkerhet, om detta grundar sig på ett stödprogram eller enskilda stöd som godkänts enligt lag eller hänför sig till en skyldighet att tillhandahålla tjänster som ålagts en sammanslutning eller stiftelse.

De detaljerade villkoren för varje borgen fastställs separat för varje fall som tas upp till beslut. När välfärdsområdet beviljar borgen beaktar det alltid efterlevnaden av EU:s bestämmelser om statligt stöd och tillämpliga nationella bestämmelser.

För borgen tas det ut en borgensprovision, som fastställs separat för varje enskilt fall.

En central risk med borgen är att huvudgäldenären hamnar i insolvens, varvid välfärdsområdet åläggs betalningsskyldighet i fråga om borgensbeloppet. Beviljandet av borgen föregås alltid av en riskanalys och en granskning av de rättsliga ramarna för beviljandet. Vid analysen av riskerna med borgen bedöms borgens storlek och dess inverkan på välfärdsområdets ekonomi samt bedöms kraven på motsäkerheter. Motsäkerheten ska vara tillräcklig för att kunna jämka den risk som är förknippad med borgen.